

R O M Â N I A

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

CABINETUL PREȘEDINTELUI

Palatul Parlamentului

Calea 13 Septembrie nr. 2, Intrarea B1, Sectorul 5, 050725 București, România

Telefon: (+4) 021 313 25 31

Fax: (+4) 021 312 54 80

Internet : <http://www.ccr.ro>

E-mail: pres@ccr.ro

Dosar nr.75A/2024

Biroul permanent al Senatului

306 / 10.1.2024

Domnului NICOLAE-IONEL CIUCĂ

PREȘEDINTELE SENATULUI

SENATUL ROMÂNIEI

Nr. 72 / 10.01.2024

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
REGISTRATURĂ JURISDICȚIONALĂ

NR. 144 / 10 JAN 2024

În conformitate cu dispozițiile art.16 alin.(2) din Legea nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, vă trimitem, alăturat, în copie, sesizarea formulată de Președintele României referitoare la neconstituționalitatea Legii privind transmiterea bunurilor imobile – teren cu construcțiile aferente din domeniul public al statului și din administrarea Universității de Științele Vieții „Regele Mihai I” din Timișoara în domeniul privat al statului și succesiv în proprietatea Universității de Științele Vieții „Regele Mihai I” din Timișoara, județul Timiș și transmiterea unui bun imobil – teren din domeniul privat al statului în proprietatea Universității de Științele Vieții „Regele Mihai I” din Timișoara (PL-x nr.504/2023).

Vă adresăm rugămintea de a ne comunica punctul dumneavoastră de vedere până la data de 28 februarie 2024 (inclusiv în format electronic, la adresa de e-mail ccr-pdv@ccr.ro), ținând seama de faptul că dezbaterile Curții Constituționale vor avea loc la data de 13 martie 2024.

Vă asigurăm de deplina noastră considerație.

PREȘEDINTE,

Marian ENACHE

ROMÂNIA

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

Dosar nr. 45A / 2024

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
REGISTRATURĂ JURISDIȚIONALĂ

NR. 142 / 10 JAN 2024

PREȘEDINTELE ROMÂNIEI

București, 2024

Domnului MARIAN ENACHE PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE

În temeiul dispozițiilor art. 146 lit. a) din Constituție și ale art. 15 din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, republicată, cu modificările și completările ulterioare, formulez următoarea

SESIZARE DE NECONSTITUȚIONALITATE

asupra

Legii privind transmiterea bunurilor imobile – teren cu construcțiile aferente din domeniul public al statului și din administrarea Universității de Științele Vieții „Regele Mihai I” din Timișoara în domeniul privat al statului și succesiv în proprietatea Universității de Științele Vieții „Regele Mihai I” din Timișoara, județul Timiș și transmiterea unui bun imobil – teren din domeniul privat al statului în proprietatea Universității de Științele Vieții „Regele Mihai I” din Timișoara

La data de 27 decembrie 2023, Parlamentul a transmis Președintelui României, în vederea promulgării, Legea privind transmiterea bunurilor imobile - teren cu construcțiile aferente din domeniul public al statului și din administrarea Universității de Științele Vieții „Regele Mihai I” din Timișoara în domeniul privat al statului și succesiv în proprietatea Universității de Științele Vieții „Regele Mihai I” din Timișoara, județul Timiș și transmiterea unui bun imobil – teren din domeniul privat al statului în proprietatea Universității de Științele Vieții „Regele Mihai I” din Timișoara (PL-x nr. 504/2023).

Legea criticată are ca obiect de reglementare transmiterea a 35 de terenuri în suprafață totală de 501,4208 ha și a construcțiilor aferente din domeniul public al statului, în domeniul privat al acestuia și, succesiv, transmiterea acestor terenuri împreună cu construcțiile aferente, împreună cu alte două terenuri în

suprafață de 44,3154 ha din domeniul privat al statului în proprietatea privată a Universității de Științele Vieții „Regele Mihai I”.

Prin modul de adoptare și prin conținutul său normativ, legea încalcă o serie de norme și principii constituționale, precum cele referitoare la adoptarea unor legi cu caracter individual, principiul separației puterilor în stat, rolul constituțional al Parlamentului și al Guvernului, principiul egalității în fața legii, regimul proprietății publice și garanțiile sale, contrar art. 1 alin. (4) și (5), art. 16 alin. (2), art. 44 alin. (1) și (2), art. 61, art. 135 și art. 136 din Constituție, art. 147 alin. (4), pentru motivele expuse în cele ce urmează.

1. Încălcarea art. 1 alin. (4), art. 61 alin. (1) teza a doua, art. 16 alin. (2), precum și a prevederilor art. 147 alin. (4) din Constituție prin adoptarea unei legi cu caracter individual

Potrivit art. 1 din legea supusă controlului de constituționalitate *„Prin derogare de la prevederile art. 361 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2019 privind Codul administrativ, cu modificările și completările ulterioare, se aprobă trecerea bunurilor imobile – teren în suprafață de 501,4208 ha cu construcțiile aferente, având datele de identificare prevăzute în anexa nr. 1, din domeniul public al statului și din administrarea Universității de Științele Vieții „Regele Mihai I” din Timișoara în domeniul privat al statului”, iar potrivit art. 2 din lege: „Se aprobă transmiterea bunurilor imobile – teren în suprafață de 501,4208 ha cu construcțiile aferente și teren în suprafață de 44,3154 ha, având datele de identificare prevăzute în anexa nr. 1 și în anexa nr. 2, din domeniul privat al statului în proprietatea Universității de Științele Vieții „Regele Mihai I” din Timișoara, în vederea realizării obiectivului privind activitatea de învățământ superior și dual în domeniul agricol, cercetare, producție, extensie universitară și a strategiilor de dezvoltare instituțională”.*

Așa cum rezultă din titlul legii, precum și din dispozițiile amintite, obiectul de reglementare îl constituie transmiterea dreptului de proprietate asupra unor terenuri și a construcțiilor aferente, identificate în Anexa nr. 1 a legii, din domeniul public al statului în domeniul privat al statului și, succesiv transmiterea acestora împreună cu alte două terenuri prevăzute în Anexa nr. 2 a legii, din domeniul privat al statului, în proprietatea privată a Universității de Științele Vieții „Regele Mihai I” din Timișoara.

Considerăm că legea are caracter individual întrucât vizează transferul unui număr determinat de 35 de terenuri prevăzute în Anexa nr. 1 a legii din domeniul public al statului în domeniul privat al acestuia și, ulterior, în proprietatea Universității de Științele Vieții „Regele Mihai I” din Timișoara. Similar, este

reglementată transmiterea a încă două terenuri prevăzute în Anexa nr. 2 a legii, din domeniul privat al statului în proprietatea universității menționate.

Astfel, legea stabilește dispoziții pentru cazuri determinate concret, având un unic beneficiar, aspect ce îi conferă legii un caracter *intuitu personae*. Printr-o astfel de reglementare, prin instituirea unor transferuri de terenuri din domeniul public sau privat al statului, Parlamentul a nesocotit dispozițiile art. 1 alin. (4) din Constituție în componenta sa referitoare la separația puterilor în stat, reglementând într-un domeniu ce ține de competența de reglementare a Guvernului, viciu de natură să antreneze - conform jurisprudenței instanței constituționale - neconstituționalitatea legii în ansamblul său.

Potrivit jurisprudenței constituționale, legea este definită ca act juridic de putere, are caracter unilateral, dând expresie exclusiv voinței legiuitorului, ale cărei conținut și formă sunt determinate de nevoia de reglementare a unui anumit domeniu de relații sociale și de specificul acestuia. De asemenea, potrivit Curții Constituționale, legea, ca act juridic al Parlamentului, reglementează relații sociale generale, fiind, prin esența și finalitatea ei constituțională, un act cu aplicabilitate generală. Or, în măsura în care domeniul de incidență a reglementării este determinat concret, dată fiind rațiunea *intuitu personae* a reglementării, aceasta are caracter individual, ea fiind concepută nu pentru a fi aplicată unui număr nedeterminat de cazuri concrete, în funcție de încadrarea lor în ipoteza normei, ci, *de plano*, într-un singur caz, prestabilit fără echivoc (Decizia nr. 600/2005, Decizia nr. 970/2007, Decizia nr. 494/2013 și Decizia nr. 574/2014).

Tot cu privire la caracterul individual al legii, în jurisprudența constantă a Curții Constituționale s-a mai reținut că „*Domeniul de incidență a reglementării este determinat de legiuitor, ea fiind concepută pentru a fi aplicată unui număr nedeterminat de cazuri concrete, în funcție de încadrarea lor în ipoteza normelor edictate. În caz contrar, în măsura în care domeniul de incidență a reglementării este determinat concret, având în vedere rațiuni intuitu personae, legea are caracter individual, fiind aplicabilă unui singur caz prestabilit fără echivoc, și, implicit, își pierde legitimitatea constituțională, încălcând principiul egalității în drepturi a cetățenilor și principiul separației puterilor în stat*” (Decizia nr. 249/2018).

Totodată, referitor la adoptarea unei legi în condițiile arătate mai sus, Curtea Constituțională a stabilit că legea contravine principiului constituțional al egalității în drepturi, astfel cum își găsește expresie în art. 16 alin. (1) din Legea fundamentală, având caracter discriminatoriu și, ca atare, este sub acest aspect în totalitate neconstituțională. De asemenea, instanța de contencios constituțional a arătat că este încălcat și art. 16 alin. (2) din Constituție, „*în măsura în care un anumit subiect de drept este sustras, prin efectul unei dispoziții legale adoptate exclusiv în considerarea lui și aplicabile numai în ceea ce îl privește, incidenței*

unei reglementări legale constituind dreptul comun în materie, dispozițiile legale în cauză nesocotesc principiul constituțional potrivit căruia „nimeni nu este mai presus de lege”. Totodată, Curtea a mai reținut că acceptarea ideii potrivit căreia Parlamentul își poate exercita competența de autoritate legiuitoare în mod discreționar, oricând și în orice condiții, adoptând legi în domenii care aparțin în exclusivitate actelor cu caracter infralegal, administrativ, ar echivala cu o abatere de la prerogativele constituționale ale acestei autorități consacrate de art. 61 alin. (1) din Constituție și transformarea acesteia în autoritate publică executivă. Așadar, Curtea Constituțională consideră că o astfel de interpretare este contrară celor statuate în jurisprudența sa și, prin urmare, în contradicție cu prevederile art. 147 alin. (4) din Constituție, care consacră obligativitatea erga omnes a deciziilor Curții Constituționale” (Decizia nr. 777/2017).

În jurisprudența sa, examinând constituționalitatea unui act normativ cu caracter individual, instanța de contencios constituțional a reținut următoarele: „Chiar în absența unei prevederi prohibitive exprese, este de principiu că legea are, de regulă, caracter normativ, natura primară a reglementărilor pe care le conține fiind dificil de conciliat cu aplicarea acestora la un caz sau la cazuri individuale. (...) Fără îndoială, este dreptul legiuitorului de a reglementa anumite domenii particulare într-un mod diferit de cel utilizat în cadrul reglementării cu caracter general sau, altfel spus, de a deroga de la dreptul comun, procedeu la care, de altfel, s-a mai apelat în această materie. (...) Subscriind acestei teze, Curtea ține să precizeze că o atare derogare de la dreptul comun se poate realiza numai printr-o reglementare cu caracter normativ, (...). În ipoteza în care, însă, reglementarea specială, diferită de cea constitutivă de drept comun, are caracter individual, fiind adoptată intuitu personae, ea încetează de a mai avea legitimitate, dobândind caracter discriminatoriu și, prin aceasta, neconstituțional” (Decizia nr. 600/2005). Așadar, o lege trebuie să fie elaborată în conformitate cu Constituția, să reprezinte actul juridic al Parlamentului, să exprime și să reglementeze relații sociale generale.

Or, în cazul legii deduse controlului de constituționalitate, sunt reglementate operațiuni juridice cu caracter individual, aplicabile pentru niște cazuri determinate, respectiv transferul unor terenuri individualizate în proprietatea Universității de Științele Vieții „Regele Mihai I”. Astfel, pentru motivele precizate și ținând cont de jurisprudența constituțională în materie, ale cărei considerente sunt aplicabile și în cazul de față, apreciem că legea criticată contravine, pe de o parte, dispozițiile art. 1 alin. (4) din Constituție referitoare la respectarea principiului separației puterilor în stat și dispozițiilor constituționale ale art. 61 alin. (1) ce consacră rolul Parlamentului, iar, pe de altă parte, încalcă prevederile art. 16 alin. (2) din Constituție, potrivit căruia „nimeni nu e mai presus de lege”, precum și prevederile art. 147 alin. (4) din Constituție, care consacră obligativitatea erga omnes a deciziilor Curții Constituționale.

2. Art. 1 încalcă principiul separației puterilor în stat, competența Guvernului și regimul proprietății publice, prevăzute de art. 1 alin. (4), art. 102 coroborat cu art. 108 alin. (1), art. 126 alin. (6), art. 136 și art. 147 alin. (4) din Constituție.

Prin art. 1 din legea supusă controlului de constituționalitate, prin derogare de la prevederile art. 361 alin. (1) din Codul administrativ se aprobă trecerea terenurilor în suprafață totală de 501,4208 ha cu construcțiile aferente, astfel cum sunt identificate în anexa nr. 1, din domeniul public al statului și din administrarea Universității Științele Vieții „Regele Mihai I” din Timișoara în domeniul privat al statului.

Conform regulii stabilite de Codul administrativ în cuprinsul art. 361 alin. (1), *„Trecerea unui bun din domeniul public al statului în domeniul privat al acestuia se face prin hotărâre a Guvernului, dacă prin lege nu se dispune altfel”*.

În ceea ce privește patrimoniul instituțiilor de învățământ superior de stat, art. 152 alin. (1) din Legea învățământului superior nr. 199/2023 prevede că acestea au patrimoniu propriu, pe care îl gestionează în condițiile legii. Conform art. 152 alin. (6) din aceeași lege, *„Bunurile din domeniul public al statului pot fi trecute în domeniul privat al statului și transmise în proprietatea instituțiilor de învățământ superior de stat, potrivit prevederilor Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 57/2019, cu modificările și completările ulterioare”*.

Așadar, normele privind patrimoniul universităților și transferul unor bunuri din domeniul public al statului în cel privat și, ulterior, în proprietatea universităților regăsite în Legea nr. 199/2023, lege specială în raport cu Codul administrativ, fac trimitere tot la procedura stabilită de actul de bază, și anume, la transferul bunurilor din domeniul public al statului în cel privat al statului prin hotărâre a Guvernului, potrivit art. 102, coroborat cu art. 108 alin. (1) din Constituție, dezvoltate în cuprinsul art. 361 alin. (1) din Codul administrativ.

Deși expunerea de motive a propunerii legislative face trimitere la Legea nr. 1/2011, prin intrarea în vigoare a Legii nr. 199/2023 care a abrogat-o, acest din urmă act reprezintă cea mai recentă reglementare specială în materia patrimoniului universităților și, în consecință, exclude de la aplicare orice alte dispoziții contrare anterioare privind învățământul superior din orice domenii.

Legea învățământului superior a intrat în vigoare în data de 3 septembrie 2023, în timp ce legea dedusă controlului de constituționalitate a fost adoptată tacit de către Senat, în calitate de primă Cameră sesizată, în data de 12 septembrie 2023. De altfel, și în cuprinsul Legii nr. 1/2011 se prevedea la art. 226 alin. (6) și (7) că: *„(6) Prin hotărâre a Guvernului, bunurile din domeniul public al statului pot fi trecute în domeniul privat al statului și transmise în proprietate*

universităților de stat, în condițiile legii; (7) Universitățile de stat au drept de proprietate asupra bunurilor existente în patrimoniul lor la data intrării în vigoare a prezentei legi. Ministerul Educației și Cercetării este împuternicit să emită certificat de atestare a dreptului de proprietate pentru universitățile de stat pe baza documentației înaintate de acestea”.

În jurisprudența sa recentă, Curtea a reținut în Decizia nr. 19/2023, par. 87 și următoarele, că în ipoteza trecerii terenurilor din domeniul public al statului în domeniul privat al acestuia sunt aplicabile *mutatis mutandis* considerentele Deciziilor nr. 57/2022 și nr. 58/2022. Astfel, „potrivit art. 136 alin. (3) teza finală din Legea fundamentală, raportat la art. 860 alin. (3) teza întâi din Codul civil, în situația în care bunurile formează obiectul exclusiv al proprietății publice a statului ori a unității administrativ-teritoriale, în temeiul unei legi organice, trecerea din domeniul public al statului în domeniul public al unităților administrativ-teritoriale sau invers operează numai printr-o modificare a legii organice, respectiv prin adoptarea unei legi organice de modificare a legii organice prin care bunurile au fost declarate obiect exclusiv al proprietății publice. În celelalte cazuri, Curtea a reținut că, potrivit art. 136 alin. (2) din Constituție raportat la art. 860 alin. (3) teza a doua din Codul civil, și anume atunci când bunurile pot aparține, potrivit destinației lor, fie domeniului public al statului, fie domeniului public al unităților administrativ-teritoriale, trecerea din domeniul public al statului în cel al unităților administrativ-teritoriale sau invers se face în condițiile legii, respectiv în condițiile art. 292 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2019 privind Codul administrativ, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 555 din 5 iulie 2019, și anume la cererea consiliului județean, respectiv a Consiliului General al Municipiului București sau a consiliului local, după caz, prin hotărâre a Guvernului sau, simetric, la cererea Guvernului, prin hotărâre a consiliului județean, respectiv a Consiliului General al Municipiului București sau a consiliului local. Chiar dacă această prevedere legală stabilește că această trecere se realizează la cererea entităților menționate, "dacă prin lege nu se dispune altfel", Curtea a stabilit că noua prevedere legală nu poate fi interpretată decât în sensul că transferul unui bun, care nu constituie obiect exclusiv al proprietății publice, din domeniul public al statului în domeniul public al unei unități administrativ-teritoriale se va realiza prin hotărâre a Guvernului” (Decizia nr. 58/2022, par. 24). În situația particulară a bunurilor care fac obiect exclusiv al proprietății publice a statului sau a unităților administrativ-teritoriale, singura posibilitate de transmitere a acestor bunuri din domeniul public al statului în domeniul public al unităților administrativ-teritoriale este aceea *ut singuli* (în acel caz, prin legea organică de modificare a legii organice prin care terenul a fost declarat obiect exclusiv al proprietății publice). De aceea, în această ipoteză, nu își găsesc aplicabilitate considerentele reținute în jurisprudența Curții, potrivit cărora legile astfel adoptate ar fi neconstituționale, întrucât ar avea caracter

individual. Această situație particulară vizează însă numai bunurile care constituie obiect exclusiv al proprietății publice a statului sau a unităților administrativ-teritoriale, întemeindu-se pe prevederile art. 136 alin. (3) teza finală din Constituție, raportate la dispozițiile art. 860 alin. (3) teza întâi din Codul civil. Pentru celelalte bunuri, care nu constituie obiect exclusiv al proprietății publice, Curtea a reținut că transferul se face în condițiile legii, respectiv pentru cele care trec din proprietatea publică a statului în cea a unităților administrativ-teritoriale, acesta se realizează în condițiile art. 292 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2019 privind Codul administrativ, prin hotărâre a Guvernului (Decizia nr. 19/2023, par. 88).

Totodată, în jurisprudența sa, Curtea a statuat că prin lege se poate realiza un transfer interdomenial numai în situația în care prin declarația legii un anumit bun este calificat ca fiind obiect exclusiv al domeniului public al statului. Dacă această apartenență la domeniul public al statului ar fi fost dată prin declarația legii, atunci legiuitorul, în mod formal, putea să modifice respectiva lege. Dacă însă apartenența la domeniul public al statului a respectivului bun s-a realizat prin hotărâre a Guvernului, care a identificat uzul sau interesul public, rezultă că o operațiune inversă poate fi realizată prin hotărâre a Guvernului (Decizia nr. 1/2014 par. 178 și 179).

Potrivit art. 859 din Codul civil, *„(1) Constituie obiect exclusiv al proprietății publice bogățiile de interes public ale subsolului, spațiul aerian, apele cu potențial energetic valorificabil, de interes național, plajele, marea teritorială, resursele naturale ale zonei economice și ale platoului continental, precum și alte bunuri stabilite prin lege organică. (2) Celelalte bunuri care aparțin statului ori unităților administrativ-teritoriale fac parte, după caz, din domeniul public sau din domeniul privat al acestora, însă numai dacă au fost, la rândul lor, dobândite prin unul dintre modurile prevăzute de lege”*.

Or, în situația de față, bunurile determinate vizate de transferul intradomenial sunt terenuri aflate în domeniul public al statului și în administrarea Universității de Științele Vieții „Regele Mihai I”, nefiind cuprinse în anexa vreunei legi și calificate ca obiect exclusiv al proprietății publice, prin declarația legii. În cazul legii criticate, se realizează un transfer *ut singuli* nu în considerarea faptului că terenurile vizate sunt obiect exclusiv al proprietății publice, ci, potrivit expunerii de motive, în considerarea unei împrejurări de fapt, și anume, că universitatea *„exercită, din anul 2004, dreptul de administrare directă cu privire la bunurile imobile ce fac obiectul actului normativ propus”*.

Într-o astfel de situație, similar celor reținute de Curtea Constituțională în Decizia nr. 19/2023, transferul acestora trebuie realizat prin acte de reglementare secundară, acte care pot dispune cu privire la încetarea uzului sau interesului public național a bunurilor respective, cu o motivare corespunzătoare și care ar rămâne în sfera actelor administrative supuse controlului judecătoresc, potrivit

art. 126 alin. (6) din Constituție, asigurând accesul liber la justiție al oricărei persoane care se consideră vătămată în drepturile sau interesele sale legitime.

Nu în ultimul rând, printr-o operațiune realizată prin aceeași lege de trecere a bunurilor din domeniul public al statului în cel privat și, succesiv, de înstrăinare a acestora, se pune în discuție, indirect, și caracterul inalienabil al proprietății publice, efectul fiind chiar cel al diminuării domeniului public al statului, prin raportare la art. 136 alin. (4) din Constituție și art. 861 din Codul civil. Pentru ca un astfel de transfer în domeniul privat să poată fi realizat, era necesară justificarea încetării uzului sau interesului public pentru terenurile vizate și construcțiile aferente, garanție a dreptului de proprietate publică, care antrenează toate consecințele juridice care decurg din regimul său consacrat la nivel constituțional și legal.

3. Art. 2 din lege încalcă art. 1 alin. (5), art. 135 alin. (2) lit. b), c), d) coroborat cu 44 alin. (1) și (2) și art. 136, art. 147 alin. (4) din Constituție, prin reglementări neclare și lipsa instituirii garanțiilor necesare și suficiente pentru aducerea la îndeplinire a scopului urmărit de lege prin transferul terenurilor din domeniul privat al statului în proprietatea universității

Potrivit art. 2 din legea criticată, cele 35 de terenuri în suprafață totală de 501,4208 ha, sunt transferate din domeniul privat al statului în proprietatea Universității de Științele Vieții „Regele Mihai I” din Timișoara, alături de alte două terenuri aflate în domeniul privat al statului, în suprafață de 44,3154 ha, *„în vederea realizării obiectivului privind activitatea de învățământ superior și dual în domeniul agricol, cercetare, producție, extensie universitară și a strategiilor de dezvoltare instituțională”*.

Potrivit jurisprudenței Curții Constituționale, asigurarea protecției constituționale a proprietății publice, impusă de art. 136 alin. (2) Constituție, potrivit căruia proprietatea publică este garantată și ocrotită de lege, implică reglementarea unor proceduri și garanții adecvate (Decizia nr. 285/2023, par. 50). Așa cum a reținut Curtea în decizia precitată, *„sub aspectul protecției dreptului de proprietate publică, raportat la domeniul de reglementare, Curtea Constituțională a examinat constituționalitatea unor prevederi legale inclusiv prin prisma existenței unor garanții pentru ducerea la îndeplinire a finalității urmărite prin transferul realizat cu privire la bunurile aflate în proprietatea statului”* (Decizia nr. 563/2020, par. 28, Decizia nr. 139/2021, par. 120). Numai în acest fel se asigură respectarea cerinței păstrării unui just echilibru între scopul urmărit și mijloacele folosite, impus de realizarea interesului general al societății în apărarea și garantarea dreptului de proprietate publică a statului, și se dă eficiență principiilor specifice dreptului de proprietate publică, consacrate de art. 285 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2019, și anume: prioritatea

interesului public, protecția și conservarea, gestiunea eficientă, transparența și publicitatea (Decizia nr. 285/2023).

În cazul de față, sub aspect material, legea supusă controlului de constituționalitate cuprinde un act de dispoziție asupra unor bunuri determinate din domeniul public al statului și, ulterior, din domeniul privat. În același timp, dată fiind importanța domeniului reglementat, analizată din perspectiva regimului juridic al suprafețelor de teren vizate și a afecțiunii acestora, se impune stabilirea cu claritate a condițiilor referitoare la transferul interdomenial, inclusiv a celor referitoare la justificarea temeinică a încetării uzului sau interesului public național, și a garanțiilor necesare și suficiente pentru ducerea la îndeplinire a scopului urmărit, similar celor reținut în jurisprudența instanței constituționale (Decizia nr. 285/2023, par. 54).

Potrivit dispozițiilor art. 136 alin. (2) și (4) din Constituție, proprietatea publică beneficiază de un regim de protecție specială menit să asigure ocrotirea și garantarea sa efectivă, precum și eficiența în valorificarea sa. Din această perspectivă, transmiterea suprafețelor de teren în discuție din domeniul public al statului în domeniul privat al statului și, ulterior, în proprietatea universității nu își găsesc fundamentul în reglementări precise și previzibile, care să corespundă standardului constituțional de protecție a proprietății publice și care să respecte obligația constituțională a statului de a asigura protejarea intereselor naționale în activitatea economică, stimularea cercetării științifice, exploatarea resurselor naturale în concordanță cu interesul național, astfel cum este consacrată de art. 135 alin. (2) lit. b), c) și d) din Constituție.

Obiectivul enunțat de art. 2 din legea criticată care ar justifica diminuarea patrimoniului statului cu aproximativ 550 de ha de teren este unul formulat într-un mod general și lipsit de garanțiile necesare și suficiente pentru realizarea finalității prevăzute de lege, de natură să asigure o protecție adecvată a proprietății publice și private a statului, așa cum s-a reținut în jurisprudența Curții Constituționale.

De altfel, obiectivul prevăzut la art. 2 pentru care universitatea va primi în proprietate aceste terenuri, respectiv „*în vederea realizării obiectivului privind activitatea de învățământ superior și dual în domeniul agricol, cercetare, producție, extensie universitară și a strategiilor de dezvoltare instituțională*” este formulat într-un mod imprecis și neclar. Din analiza normei nu se poate deduce cu certitudine înțelesul sintagmei „*în domeniul (...) extensie universitară*” și a sintagmei „*strategiilor de dezvoltare instituțională*”, aspect ce contravine standardelor de calitate a legii dezvoltate de Curtea Constituțională prin raportare la art. 1 alin. (5) coroborat cu art. 44 alin. (1) și (2) și art. 136 alin. (1) și (2) din Constituție.

Potrivit dispozițiilor art. 135 alin. (2) lit. b), c) și d) din Constituție:
„(2) Statul trebuie să asigure: (...) b) protejarea intereselor naționale în

activitatea economică (...) c) stimularea cercetării științifice și tehnologice naționale, a artei și protecția dreptului de autor; d) exploatarea resurselor naturale, în concordanță cu interesul național;”. Interesul general în materie economică pe care statul este obligat să îl protejeze prin reglementări adecvate este circumscris în art. 135 alin. (2) lit. b) - d) din Constituție unor domenii descrise la aceste litere printr-o modalitate ce presupune o anumită specificitate.

Din această perspectivă, considerăm că există o legătură de necontestat între aceste obligații constituționale ale statului și dreptul de proprietate publică și privată a acestuia, drepturile consacrate prin Constituție neavând o existență abstractă, ele exercitându-se în corelare și coroborare cu celelalte prevederi constituționale. Această interdependență funcțională determină atât cadrul în care aceste drepturi se exercită, cât și conținutul material concret al acestora. Prin urmare, dreptul de proprietate publică și privată al statului trebuie exercitat în acord cu principiile constituționale de bază care călăuzesc însăși existența statului, între care se află și principiul protejării intereselor naționale în activitatea economică.

Mai mult, acțiunea statului în concordanță cu interesul național se constituie într-o garanție a cetățenilor referitoare la protecția propriilor drepturi și libertăți. Menționăm că în acest sens este și jurisprudența Curții Constituționale (Decizia nr. 1533/2011, Decizia nr. 574/2014) ce a vizat dreptul de proprietate privată prin raportare la dispozițiile art. 135 alin. (2) din Constituție.

În aceste condiții, legiuitorul avea obligația de a reglementa criteriile și obiectivele clare de natură să ofere garanții suficiente cu privire la rezultatele urmărite, cu atât mai mult cu cât nu este prevăzută o contraprestație din partea universității.

Necesitatea instituirii unor astfel de garanții a fost statuată în mod clar în jurisprudența Curții Constituționale, care prin Decizia nr. 139/2021 par. 120 a stabilit că *„transferul gratuit al bunurilor proprietate privată a statului se poate realiza prin lege, în condițiile art. 44, 47 și 135 din Constituție, având în vedere obligația constituțională a statului de a lua măsurile de dezvoltare economică și de creare a cadrului favorabil valorificării factorilor de producție, sub condiția reglementării unor garanții necesare și suficiente pentru ducerea la îndeplinire a scopului urmărit”*.

Deși la art. 4 - 5 din legea criticată se prevede că *„Înstrăinarea terenurilor prevăzute la art. 2 este interzisă și se sancționează potrivit legislației în vigoare”*, respectiv *„În situația încălcării prevederilor art. 4, bunurile prevăzute la art. 2 trec de drept în proprietatea publică a statului”*, aceste reglementări vizează păstrarea în patrimoniul universității a bunurilor primite și nu reprezintă nicidecum garanții pentru aducerea la îndeplinire a finalității urmărite, prin diminuarea proprietății statului cu o suprafață de teren de 501,4208 ha plus 44,3154 ha. Interdicția de înstrăinare a bunurilor nu este de natură a garanta că

aceste terenuri vor fi folosite exclusiv pentru activitatea de învățământ superior și dual.

În concluzie, apreciem că doar prin instituirea unor garanții clare, suficiente pentru realizarea scopului propus de legiuitor, ar fi aduse la îndeplinire obligațiile constituționale ale statului enumerate la art. 135 alin. (2) lit. b) - d) din Constituție, garantându-se dreptul de proprietate publică și privată al statului, reglementat la art. 44 și art. 136 din Constituție.

Mai mult, norma de la art. 2 din legea criticată este formulată în mod deficitar și nu îndeplinește cerințele de calitate a legii, contrar art. 1 alin. (5) prin raportare la art. 44 din Constituție, fiind neclar dacă transmiterea terenurilor și construcțiilor aferente din cele două anexe ale legii se realizează cu titlu gratuit sau cu titlu oneros.

Nu în ultimul rând, în ceea ce privește terenurile și construcțiile aferente acestora, acestea nu se regăsesc în nicio altă lege și nici nu sunt descrise și identificate în mod clar, în acord cu jurisprudența instanței constituționale. Din analiza anexelor, se poate observa că doar unele terenuri au menționate actele prin care s-a constituit un drept de administrare în beneficiul universității, iar suprafețele totale au fost modificate în Camera decizională prin adăugarea în Anexa nr. 1 a noi terenuri. Astfel, suprafața totală de teren vizată de art. 1 din legea criticată a fost majorată de la 416,9667 ha la 501,4208 ha, fiind modificat în mod corespunzător și conținutul Anexei nr. 1.

În considerarea argumentelor expuse, vă solicit să admiteți sesizarea de neconstituționalitate și să constatați că Legea privind transmiterea bunurilor imobile - teren cu construcțiile aferente din domeniul public al statului și din administrarea Universității de Științele Vieții „Regele Mihai I” din Timișoara în domeniul privat al statului și succesiv în proprietatea Universității de Științele Vieții „Regele Mihai I” din Timișoara, județul Timiș și transmiterea unui bun imobil - teren din domeniul privat al statului în proprietatea Universității de Științele Vieții „Regele Mihai I” din Timișoara este neconstituțională.

**PREȘEDINTELE ROMÂNIEI
KLAUS - WERNER IOHANNIS**